Sociale Verzekeringsbank

Voorzitter Raad van Bestuur
Van Heuven Goedhartlaan 1
Postbus 1100
1180 BH Amstelveen

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Fractie Klein
De heer N.P.M. Klein
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

datum	ons kenmerk	telefoonnummer
9 november 2015	RvB.185/15/NV/pa	

Onderwerp: Uitvoeringstoets Flexibilisering ingangsdatum AOW

Geachte mijnheer Klein

Met uw brief van 6 juli 2015 (kenmerk: NKL01) heeft u verzocht een uitvoeringstoets uit te brengen op het conceptwetsvoorstel *Flexibilisering ingangsdatum AOW*. Het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid om de AOW 5 jaar eerder of later in te laten gaan dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Ook wordt de mogelijkheid geïntroduceerd om de AOW gedeeltelijk op te nemen. Het later ingaan van de AOW leidt tot een verhoging van het AOW-pensioen. Het eerder ingaan van de AOW leidt tot een verlaging van het AOW-pensioen.

Met deze brief geef ik invulling aan uw verzoek. De SVB beperkt zich tot een oordeel over de uitvoering van het wetsvoorstel. De effecten op andere regelingen zoals de WWB/AIO zijn buiten beschouwing van het wetsvoorstel gebleven. Deze uitvoeringstoets geeft daar ook geen oordeel over.

Een afschrift van deze reactie wordt verzonden aan de staatssecretaris van SZW, mevrouw Klijnsma.

Uitvoerbaarheid
De AOW is tot op heden een goed uitvoerbare en voor burgers begrijpelijke regeling. De flexibilisering van de AOW is uitvoeringstechnisch complex en heeft vergaande gevolgen voor de geautomatiseerde rekenregels die de uitvoering van de AOW ondersteunen. Flexibilisering van de AOW zou niet ten koste moeten gaan van de begrijpelijkheid en voorspelbaarheid van de AOW. In de uitvoeringstoets doet de SVB een aantal suggesties ter vereenvoudiging van de complexiteit, zodat het ook voor onze klanten begrijpelijk blijft.
De belangrijkste aanbeveling is om bij het vervroegd in gaan van de AOW, uit te gaan van een vast kortingspercentage in plaats van een jaarlijks vast te stellen kortingspercentage gebaseerd op een netto-bruto berekening waarbij voor een referentiepersoon uitgegaan wordt van een netto korting van 6,5% per jaar. Door uit te gaan van een vast kortingspercentage wordt de complexiteit van de rekenregels aanzienlijk beperkt. Daarnaast geeft een vast kortingspercentage klanten zekerheid over de korting op de AOW in de toekomst. De voorgestelde systematiek is vergelijkbaar met de systematiek bij verhoging van de AOW. In dat geval wordt ook uitgegaan van een vast percentage.

Tevens zijn er nog een aantal onduidelijkheden in het wetsvoorstel. In de bijlage worden de openstaande vragen toegelicht en waar mogelijk suggesties gedaan ter verduidelijking.

Met in acht name van de opmerkingen in de uitvoeringstoets wordt het concept wetsvoorstel *Flexibilisering ingangsdatum AOW* uitvoerbaar geacht.

Invoering
De SVB heeft tenminste een jaar nodig voor de implementatie van het wetsvoorstel.
Om de beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2017 te halen, dient de SVB op 1 januari 2016 te starten met de implementatie. Dit is een krap tijdpad.
Om het wetsvoorstel zorgvuldig te kunnen implementeren is het een voorwaarde dat dat de flexibilisering gefaseerd wordt ingevoerd. Een toelichting is opgenomen onder structurele uitvoeringskosten.

Uitvoeringskosten
Eenmalige uitvoeringskosten
De eenmalige uitvoeringskosten worden geraamd op ca. € 3,3 miljoen.

Structurele uitvoeringskosten
Voor het ramen van de uitvoeringskosten is de aanname uit de memorie van toelichting gehanteerd dat 20% van de AOW-gerechtigden gebruik maakt van de mogelijkheid om de AOW eerder te laten ingaan en 10 % gebruik maakt van de mogelijk om uit te stellen. Ook is aangenomen dat personen die de AOW minder dan 1 jaar kunnen vervoegen, gelijk vanaf de ingangsdatum van het wetsvoorstel gebruik maken van de mogelijkheid. De overige instroom vindt gespreid plaats over 2, 3, 4 of 5 jaar.
De extra uitvoeringskosten bedragen in 2016 circa € 6.6 miljoen, in 2017 ca. € 2.6 miljoen, in 2018 ca. € 2.5 miljoen, in 2019 ongeveer € 2.3 miljoen, in 2020 ongeveer € 2.2 miljoen en vanaf 2021 circa € 2.4 miljoen.
Een toelichting op de uitvoeringskosten is in de bijlage opgenomen.

De beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2017. Vervroegd ingaan kan 5 jaar voor pensioenleeftijd. Circa 4 maanden voor de invoeringsdatum, wordt deze groep aangeschreven. Vanaf dan kunnen aanvragen voor vervroegde AOW worden ingediend. Dit leidt tot forse piekbelasting. Alle aanvragen moeten immers handmatig beoordeeld worden. Als 20% van de aangeschreven personen daadwerkelijk vervroegd aanvraagt per 1 januari 2017, dient in het 4^{e} kwartaal 2016 meer dan 300 fte[1] extra worden ingezet.

Het gebruik van de mogelijkheid tot flexibilisering is met onzekerheid omgeven. Wanneer 40% van de mensen gebruik maakt van de mogelijkheid om de AOW eerder in te laten gaan, zullen de structurele uitvoeringskosten toenemen met € 4.2 miljoen per jaar (vanaf 2021). In deze variant zijn de structurele uitvoeringskosten €10.6 miljoen in 2016 en wordt bijna 500 fte extra ingezet gedurende 1 kwartaal.

Om het wetsvoorstel zorgvuldig te kunnen implementeren is het een voorwaarde dat dat de flexibilisering gefaseerd wordt ingevoerd. Op deze wijze wordt het risico ondervangen dat de SVB het aantal aanvragen op het moment van invoering niet aankan. Dit zou bijvoorbeeld kunnen volgens het volgende schema:

Per 1-1-2017: iedereen geboren voor 31-12-1951
Per 1-2-2017: iedereen geboren voor 1-7-1952
Per 1-3-2017: iedereen geboren voor 31-12-1952
Etc.

[1] De raming van de uitvoeringskosten gaat uit van bijna75 fte op jaarbasis. Deze dienen echter in één kwartaal te worden ingezet. Dit leidt tot een piek van 300 fte extra inzet gedurende een kwartaal.

S V B Sociale Verzekeringsbank

Op die wijze wordt niet 300 fte in een kwartaal ingezet, maar 75 fte op jaarbasis en heeft de SVB nog tijd en flexibiliteit om in te springen, wanneer blijkt dat een groter beroep wordt gedaan op de mogelijkheid de AOW eerder te laten ingaan.

We treden graag met u in overleg over het vervolg.
Voor vragen over of een toelichting op de uitvoeringstoets kan contact opgenomen worden met

Ik vertrouw erop u hiermee van dienst te zijn geweest,

Hoogachtend,

mw. drs. N.A. Vermeulen MBA
voorzitter Raad van Bestuur

Bijlage I - Vragen bij het wetsvoorstel

Rekenregels verhoging/korting
De berekeningssystematiek voor het toepassen van de verhoging/korting van de AOW is onvoldoende duidelijk. Het voorbeeld dat in de Memorie van Toelichting is opgenomen geeft hierover onvoldoende duidelijkheid.

Vraag bij het berekenen van de verhoging/korting is hoe de verhoging (toeslag) precies wordt berekend. Gaat het om de opbouw die heeft plaatsgevonden, dus het aantal maanden dat men géén AOW heeft gehad * de toeslagfactor van 6,5% /12. Of gaat het om het deel uitstel dat niet langer wordt genoten: je berekent per 10%-deel hoeveel maanden uitstel voor dat deel heeft plaatsgevonden, sommeert dat, en dat geheel * 6,5%/12.

We verzoeken u om aan de hand van de voorbeelden in de bijlage aan te geven wat de juiste berekeningssystematiek is. De berekeningssystematiek dient vervolgens eenduidig in het wetsvoorstel en de toelichting te worden opgenomen.

Verhogen en verlagen
Artikel 16c dat betrekking heeft op de mogelijkheid tot vervroegen geeft aan dat een gedeeltelijk AOW-pensioen alleen kan worden verhoogd. Maar artikel 16 a dat betrekking heeft op de mogelijkheid tot uitstel geeft aan dat een geheel of gedeeltelijk ingegaan AOW-pensioen kan worden verhoogd of verlaagd. Onduidelijk uit de wetgeving blijkt of een AOW pensioen dat is ingegaan voor de AOW-leeftijd na de AOW-leeftijd kan worden verlaagd.

- De SVB verzoekt duidelijk te maken of een AOW pensioen dat is ingegaan voor de AOW-leeftijd na de AOW-leeftijd kan worden verlaagd.
- Om de complexiteit te beperken bepleit de SVB ook na het bereiken van de AOW-leeftijd alleen een verhoging van het AOW percentage mogelijk te maken. Een eenmaal 100% toegekend AOW-pensioen kan niet meer worden verlaagd.

Het wetsvoorstel is onduidelijk over het aantal wijzigingen in de hoogte van de AOW dat is toegestaan. Artikel 16a (uitstel) regelt dat na de AOW-leeftijd drie wijzigingen kunnen worden doorgevoerd, waarbij de laatste wijziging 100% AOW betreft. Artikel 16c (vervroegen) bepaalt dat het AOW percentage kan worden verhoogd in stappen van 10%. In theorie zijn er 10 wijzigingen mogelijk voor het bereiken van de AOW-leeftijd.

- De beperking van het aantal toegestane mutaties leidt tot een extra rekenregel in het systeem. De SVB acht het niet bezwaarlijk als het aantal wijzigingen van het deelpercentage niet langer wordt beperkt. Naar verwachting leidt dat slechts beperkt tot een hoger beroep op de mogelijkheid het deelpercentage te wijzigen. Dit onder voorwaarde dat de aanbeveling wordt overgenomen om alleen een verhoging van het AOW percentage mogelijk te maken.

Vast kortingspercentage
In het voorstel wordt het kortingspercentage gebaseerd op een netto-bruto berekening, waarbij voor een referentiepersoon uitgegaan wordt van een netto korting van 6,5% per jaar.
Ook voor de compensatie wordt een berekening gehanteerd die uitgaat van de vigerende loonheffingspercentages en zvw-premie-percentage.

De wettelijke inhoudingen loonheffing en zorgpremie worden in beginsel berekend op het moment dat een uitkering tot betaling leidt. Hiervan uitgaande zou dit echter er toe kunnen leiden dat de berekening van de bruto AOW en de bruto compensatie voor een bepaalde rechtsmaand afhankelijk wordt van het moment van berekenen/betalen.
Dit is om meerdere redenen ongewenst. Terwijl er niets in de omstandigheden van een klant is veranderd, zou een herberekening in 2019 van de uitkering over november 2018 leiden tot een andere uitkomst, met als gevolg een navordering of een nabetaling aan die klant. Voor een klant is ook niet meer transparant te maken op welk bedrag hij feitelijk recht heeft, omdat dit bedrag afhankelijk wordt van het bereken/herzieningsmoment.
De enige manier om dit te voorkomen is het hanteren van percentages die van kracht zijn in de rechtsmaand waarop de AOW-uitkering en Compensatie betrekking hebben, dus los van het berekenmoment.
Onduidelijk is of er verschillende kortingspercentages zijn voor alleenstaanden en gehuwden. Wat zijn de consequenties als de leefsituatie wijzigt voor het bereiken van de AOW-leeftijd en daarmee de hoogte van de AOW en het kortingspercentage wijzigt. Dienen dan twee verschillende kortingspercentages te worden toegepast? En hoe ziet dat er dan uit?

- De SVB verzoekt in de AmvB de methodiek voor het berekenen van het kortingspercentage en de compensatie duidelijk vast te leggen. Alsook in de toelichting van het wetsontwerp.

- Om een aanzienlijke beperking van de complexiteit van de rekenregels te realiseren bepleit de SVB uit te gaan van een vast kortingspercentage bij het vervroegen van de AOW. Niet alleen wordt hiermee de complexiteit van de berekeningen sterk beperkt. Tevens zorgt dit bij klanten voor rechtszekerheid over de hoogte van de toekomstige korting op de AOW.

Berekening op maandbasis
Voor het berekenen van de korting of verhoging wil de SVB uitgaan van een maandsystematiek. Dit betekent dat we de korting niet berekenen op dagbasis, maar op maandbasis (ongeacht het aantal dagen in een maand). Het maakt voor de korting of verhoging niet uit of een maand bestaat uit 28, 29, 30 of 31 dagen.
- De SVB verzoekt dit expliciet in het wetsvoorstel te regelen.

Tijdvakken hebben voor wat betreft wijziging in deelfactor, en dus ook korting/verhogingspercentage, altijd een ingangsdatum met verjaardag-dag. Alleen tijdvakken die getroffen worden door een overgang in kortingspercentage zullen starten met (in beginsel) 1 januari. Dat is een complicerende factor.
- De hiervoor gedane suggestie om uit te gaan van een vast kortingspercentage neemt ook deze complicerende factor weg.

Terugwerkende kracht aanvraag uitstel AOW
Het is niet duidelijk wat met artikel 16a, vijfde lid bedoeld wordt. Als je het met een voorbeeld zou moeten duiden, leidt het tot het volgende:
AOW leeftijd is 15 juli 2018. Persoon vraagt aan op 3 september 2019. Hij verzoekt om uitstel van 20% van zijn AOW-pensioen. De 80% die wel uitbetaald wordt, gaat in op 3 augustus 2018 (artikel 16, tweede lid: 1 jaar twk gerekend vanaf de aanvraag, geen bijzonder geval). Voor de 20% uitstel geldt ook dat dit ingaat op 3 augustus 2018.
Dit betekent wel dat de berekening van de verhoging over de 20% uitstel complex is. Bij te late aanvragen is er immers geen aansluiting meer bij de dag van de maand die overeenkomst met de verjaardag en de

verhoging/korting berekening vindt niet meer plaats vanaf de AOW-leeftijd, maar vanaf een individueel tijdstip.

- Om de complexiteit te beperken bepleit de SVB dat in het wetsvoorstel wordt geregeld dat als iemand meer dan een jaar ná zijn AOW-leeftijd AOW aanvraagt, niet langer de mogelijkheid bestaat om de AOW in deelfactor in te laten gaan. Dit om de berekening van de 'verhogingfactor' niet verder te compliceren.
- Als alternatief zou kunnen worden geregeld dat als iemand geen aanvraag indient dit wordt beschouwd als een verzoek om uitstel. Dit alternatief leidt wel tot minder voorspelbaarheid in het aanvraagpatroon en de uitkeringslasten. Bovendien duurt het mogelijk nog 5 jaar langer voor de verzekeringsperiodes vastgesteld kunnen worden. Aanvullend zal dan wel geregeld dienen te worden dat na afloop van de maximale uitstel periode van 5 jaar een maximale terugwerkende kracht geldt van 1 jaar.

Werkgeversvergoeding-zvw

Onduidelijk is of er een werkgeversvergoeding –zvw bestaat bij uitbetaling van de vervroegde AOW voor de pensioenleeftijd. De SVB betaalt momenteel geen werkgeversvergoeding Zvw over de AOW, omdat deze wordt uitbetaald vanaf de AOW leeftijd. Wanneer de AOW ook wordt uitbetaald voor de AOW-leeftijd zijn er de volgende mogelijkheden:

- er wordt een eenduidige keuze gemaakt binnen de AOW. Zowel voor als na de AOW-leeftijd wordt geen werkgeversvergoeding betaald, of;
- er wordt een onderscheid gemaakt voor en na de AOW-leeftijd. Voor de AOW-leeftijd wordt wel een werkgeversvergoeding betaald op de AOW. Vanaf de AOW-leeftijd wordt geen werkgeversvergoeding betaald.

- De SVB verzoekt dit in het wetsvoorstel te verduidelijken.

Inkomensondersteuning

Er is in het wetsvoorstel niets opgenomen over de Inkomensondersteuning AOW. De consequentie is dat de inkomensondersteuning wordt uitbetaald zodra de AOW (vervroegd) wordt uitbetaald en tenminste vanaf de pensioenleeftijd. De verhoging/korting wordt niet toegepast op de inkomensondersteuning. Onduidelijk is of het de bedoeling is dat de inkomensondersteuning voor de AOW-leeftijd moet worden betaald. Het wetsvoorstel zegt niets over het toepassen van de verhoging/korting op de inkomensondersteuning.

- De SVB ziet graag een toelichting op de inkomensondersteuning in het wetsvoorstel zodat duidelijk wordt wat de bedoeling is. Er zijn verschillende mogelijkheden denkbaar:
  - de inkomensondersteuning wordt uitbetaald vanaf de AOW-leeftijd, ongeacht of er AOW wordt uitbetaald, zonder dat er een korting of verhoging plaatsvindt.
  - de inkomensondersteuning wordt uitbetaald zodra AOW wordt uitbetaald, waarbij op de inkomensondersteuning eveneens een verhoging of korting wordt toegepast;
  - de inkomensondersteuning wordt uitbetaald bij uitbetaling van de AOW, maar niet eerder dan bij het bereiken van de AOW-leeftijd. De inkomensondersteuning wordt in zijn geheel uitbetaald en er wordt geen korting of verhoging op toegepast vanwege het eerder of later ingaan van het AOW-pensioen.

Fictieve verzekerde jaren bij vervroegd AOW
Bij vervroegd ingaan worden de jaren tot aan de AOW-leeftijd als 'verzekerd' beschouwd indien de persoon actueel verzekerd is, en omgekeerd. De wettekst regelt alleen de fictieve toekenning. In de MvT staat dat na het bereiken van de pensioenleeftijd een correctie op de daadwerkelijke verzekerde jaren plaatsvindt.

Artikel 13, vierde lid AOW bedoelt te regelen dat geen korting wordt toegepast over de periode vanaf de ingangsdatum van de vervroegde AOW tot de datum van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als bedoeld in artikel 7a AOW. Dat is niet wat er staat, want er staat: *...en de datum waarop het ouderdomspensioen zou zijn ingegaan, indien geen verzoek als bedoeld in artikel 16c, eerste lid, zou zijn gedaan.* De cursieve tekst sluit niet uit dat het AOW-pensioen – naar aanleiding van een verzoek tot (gedeeltelijk) uitstel – later ingaat dan de pensioengerechtigde leeftijd. Er staat immers ook in artikel 13, vierde lid dat een en ander geldt in afwijking van artikel 13, eerste lid, onderdeel a (waarin wordt geregeld dat er een korting wordt toegepast voor niet verzekerde jaren tussen de aanvangsleeftijd en de pensioengerechtigde leeftijd). Zoals het er nu staat kun je meer fictieve jaren krijgen dan vijf jaren, namelijk de periode tussen de vervroegde ingangsdatum en de ingangsdatum van het uitgestelde pensioen. In theorie maximaal 10 jaren.

- De SVB doet de volgende tekstsuggestie: voeg aan het slot van artikel 13, vierde lid toe: en geen verzoek als bedoeld in artikel 16a, eerste lid wordt gedaan.

In artikel 13, vierde lid staat dat de korting niet wordt toegepast indien de betrokkene verzekerd zou zijn geweest als hij geen verzoek tot vervroegde AOW had ingediend. De memorie van toelichting gaat ervan uit dat de SVB pas na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd controleert of iemand ook inderdaad verzekerd was gedurende de fictieve opbouwjaren (paragraaf 2.6). De SVB wil het AOW-pensioen direct kunnen herzien bij een wijziging in de verzekeringspositie tussen de vervroegde ingangsdatum en de pensioengerechtigde leeftijd. Hiermee worden grote terugvorderingen voorkomen bij het bereiken van de AOW-leeftijd.

- De SVB verzoekt de Memorie van Toelichting aan te passen, zodat de wijziging in de actuele verzekeringspositie direct kan worden aangepast.
- Voorts verzoekt de SVB in het wetsvoorstel te verduidelijken dat de wijziging van de verzekerde jaren met terugwerkende kracht op de berekening van het kortingspercentage wordt toegepast of dat deze aanname voor de fictieve verzekering niet wordt aangepast met terugwerkende kracht.

Structureel netto inkomen
Een verzoek om het ouderdomspensioen eerder te laten ingaan, kan alleen worden ingewilligd als de verzoeker met ingang van de eerste dag van de maand na die waarin het ouderdomspensioen eerder ingaat beschikt over structureel een netto inkomen, met inbegrip van het eerder ingaande ouderdomspensioen, heeft dat hoger is dan de geldende bijstandsnorm voor een alleenstaande.
De voorwaarde dat het inkomen structureel moet zijn, dient nader te worden uitgewerkt.
Overigens lijkt niet zozeer relevant wat tot het structureel inkomen wordt gerekend in de maand volgend op de ingang van de vervroegde AOW, maar vooral het structurele inkomen vanaf het bereiken van de pensioenleeftijd. Zodoende kan ook het tweede en derde pijler pensioen in ogenschouw worden genomen. Op die manier kan worden voorkomen dat iemand structureel in de bijstand geraakt vanaf de AOW-leeftijd. En de korting op de AOW in verband met het eerder ingaan wordt aangevuld met de AIO-aanvulling.

- De SVB verzoekt deze voorwaarde te verduidelijken en handvatten voor de uitvoering aan te reiken in het wetsvoorstel dan wel in de in de AMvB.

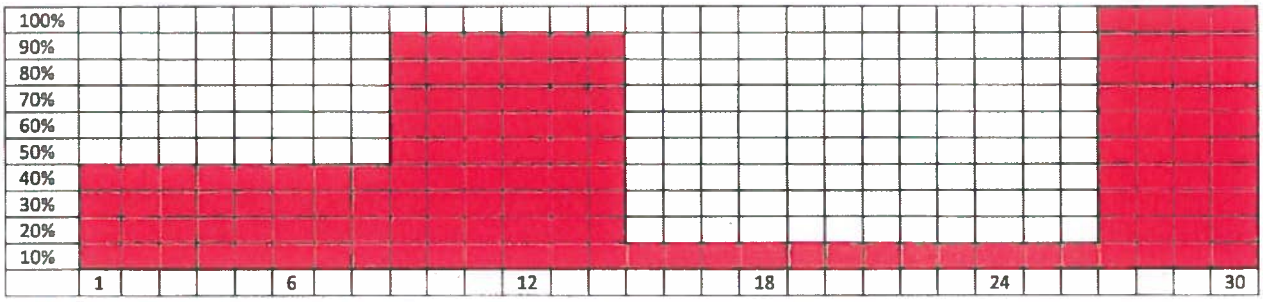
Bijlage II – Rekenvoorbeeld berekenen van de verhoging

Vraag bij het berekenen van de verhoging/korting is hoe de verhoging (toeslag) wordt berekend.
- Gaat het om de opbouw die heeft plaatsgevonden, dus het aantal maanden dat men géén AOW heeft gehad * de toeslagfactor van 6,5% /12.
- Of gaat het om het deel uitstel dat niet langer wordt genoten: per 10%-deel wordt berekend hoeveel maanden uitstel voor dat deel heeft plaatsgevonden, dat wordt vervolgens gesommeerd, en dat geheel * 6,5% / 12 ?
Uit de wetstekst wordt dat niet geheel helder.

Aan de hand van een voorbeeld worden de berekeningen naast elkaar gezet.

AOW-leeftijd van de klant is 67 jaar. Hij wil met 67 jaar een uitkering van 40%. Met 67 jaar en 8 maanden wil hij de uitkering verhogen naar 90%. Met 68 jaar en 2 maanden wil hij de uitkering verlagen naar 10 %. Met 69 jaar en 2 maanden wil hij weer 100%. Schematisch ziet dat er als volgt.

Deelfactor AOW

➔ Maanden vanaf AOW-leeftijd

Stap 1. Met 67 jaar krijgt de klant 40% deelfactor-uitkering
Verhoging is in beide berekeningen 0 %

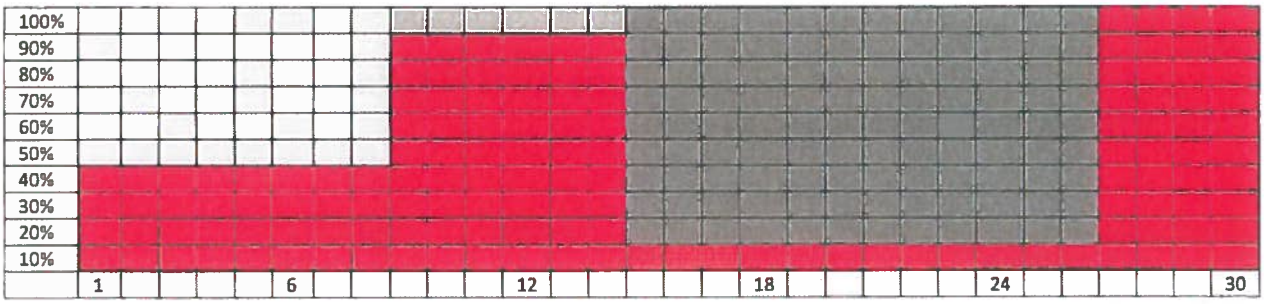
Stap 2. Met 67 jaar en 8 maanden krijgt hij 90% deelfactor
Optie 1: De verhoging is 0,6 (60% géén AOW) * 8 (8 maanden uitstel) * 6,5 %/12 = 2,6% over de gehele uitkering

Optie 2: De verhoging is :
0% over 40/90 (het deel van de uitkering dat al vanaf zijn 67e loopt) +
50/90 (het deel dat nu ingaat) * 8 (aantal maanden uitstel van het deel dat nu ingaat) * 6,5%/12 = (afgerond) 2,4%

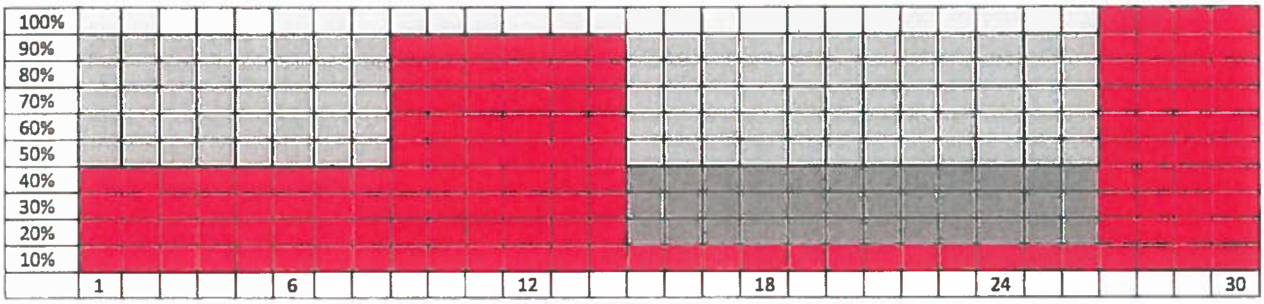
Stap 3: Met 68 jaar en 2 maanden krijgt hij 10% deelfactor
Optie 1: de verhoging is nu opgebouwd uit twee perioden:
0,6 (60% géén AOW) * 8 (8 maanden uitstel) * 6,5 %/12 = 2,6%
0.1 (10% geen AOW) * 6 (6 maanden uitstel) * 6,5% / 12 = 0.325%
Totaal: 2.925% verhoging

Optie 2: de verhoging is 0% (want die 10%-uitkering kreeg hij al vanaf het begin)

Stap 4: Met 69 jaar en 2 maanden krijgt hij 100%.
Optie 1: de verhoging is nu opgebouwd uit drie perioden:
0,6 (60% géén AOW) * 8 (8 maanden uitstel) * 6,5 %/12 = 2,6%
0,1 (10% geen AOW) * 6 (6 maanden uitstel) * 6,5% / 12 = 0.325%
0,9 (90% geen AOW) * 12 (12 maanden uitstel) * 6,5% / 12 = 5.85%
Totaal: 8.775% verhoging

Optie 2: In de andere rekenmethode:
0,1 * 0% (hele tijd AOW) +
0,3 * 12 (12 maanden uitstel, nl. vanaf 68 jaar en 2 maanden tot 69 jaar en 2 maanden) * 6,5% /12 = 1.95
0,5 * 20 (in totaal 20 maanden uitstel) * 6,5%/12 = 5.417
0,1 * 26 (in totaal 26 maanden uitstel) * 6,5%/12 = 1.408
Totaal: 8.775% verhoging

Logischerwijs is bij de uiteindelijke 100%-deelfactor-uitkering de verhoging hetzelfde. Tussendoor echter niet. In stap 2 treedt er een verschil op van 2,6-2,4=0,2% * 90% (hoogte van de uitkering) * 6 maanden. In stap 3 treedt er een verschil op van 2,925% * 10% (hoogte van de uitkering) * 12 maanden. Stel de AOW is € 1000 per maand. Dan scheelt het, afhankelijk van de rekenmethodiek, in totaal voor de klant 0,2% * 6 * 90% * € 1000 + 2,925% * 12 * 10% * € 1000 = € 10,80 + € 35,10 = € 45,90

Bijlage III – uitvoeringskosten

Eenmalige uitvoeringskosten

Het wetsvoorstel flexibilisering vergt een grote aanpassing van het systeem. De rekenmodules voor het berekenen van de AOW-uitkering moeten worden aangepast. Er moet rekening worden gehouden met de deelfactor en met de malus- en bonus-percentages. Daarnaast moet de 'compensatie' worden berekend. Er moet rekening worden gehouden met veel meer 'gebroken' maanden, waarin 2 hoogte-recht-regels gelden.
De communicatie uitingen dienen te worden aangepast, alsmede de instructies voor de medewerkers. Tevens dienen de medewerkers te worden opgeleid.

Onderbouwing werkzaamheden	*uurtarief*	*Uren*	*€*
Aanpassing klantproducten	*68*	*2.200*	*€ 149.600*
Aanpassing instructies	*68*	*600*	*€ 40.800*
Volgen van opleiding	*65*	*26.350*	*€ 1.712.750*
Ontwikkeling en geven van opleiding	*54*	*2.474*	*€ 133.596*
Aanpassing AOW-systeem (intern)	*68*	*4.667*	*€ 317.333*
Aanpassing AOW-systeem (extern)	*137*	*2.333*	*€ 319.667*
Projectmanagment	*68*	*980*	*€ 66.640*
Overige kosten (niet zijnde personeel)			
Mailing			*€ 565.802*
Totaal uren en kosten		*39.604*	*€ 3.306.188*
FTE (1 fte = 1360 uur)		*29,12*	

Structurele uitvoeringskosten

Aannames flexibilisering ingangsdatum AOW-pensioen

- Als gevolg van de mogelijkheid tot vervroeging van de ingangsdatum van het AOW-pensioen komen er twee bevordermomenten voor in Nederland wonende klanten: 5 jaar en 6 maanden voor de AOW-leeftijd en 6 maanden voor de AOW-leeftijd. De tweede bevordering uiteraard alleen als inmiddels nog geen AOW-pensioen is toegekend.

  Per jaar worden voor ongeveer 200.000 personen een aanvraag bevorderd. Voor de ingangsdatum zullen we eenmalige gaan bevorderen voor alle personen die in de komende 5 jaar de AOW-leeftijd gaan bereiken. In totaal ongeveer 1.000.000 personen.

  Daarna zullen jaarlijks ongeveer 200.000 extra bevorderingen plaatsvinden. Geleidelijk zal dit aantal afnemen tot ongeveer 160.000 omdat niet voor alle klanten een tweede mailing plaatsvindt.

- Uitgangspunt is dat op het moment van invoering niet alle klanten die gebruik gaan maken van de mogelijkheid tot vervroeging dat vanaf het eerste moment gaan doen. Uitgegaan wordt van een geleidelijke instroom in de periode dat gebruik kan worden gemaakt van de mogelijkheid tot vervroeging.

- Volgens de inschatting in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp zal er in 20% van gevallen gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid tot vervroeging en in 10% van de mogelijkheid tot uitstel. Aanname: er wordt evenredig in de tijd gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot vervroeging/uitstel.

- Alternatief: 40% maakt gebruik van mogelijkheid tot vervroeging, 10% van mogelijkheid tot uitstel.

- Een deel van de klanten zal geïnteresseerd zijn in een vervroegde of uitgestelde ingangsdatum van het AOW-pensioen. Aanname: het dubbele aantal van het aantal personen dat naar verwachting gebruik gaat maken van de mogelijkheid. Een deel van deze klanten zal nadere informatie willen over de effecten van vervroeging of uitstel. Aan een deel van die informatieverzoeken kan via internet worden voldaan o.a. wizard waarmee effecten kunnen worden berekend. Een deel van de klanten zal echter op een andere manier extra informatie opvragen. Stel ongeveer 15% van de klanten. Ze doen dit ergens in de periode tussen de eerste bevordering en het bereiken van de AOW-leeftijd. Normtijd: 15 minuten

- Verzoeken om een vervroegde of verlate uitbetaling van het AOW-pensioen kosten op zich niet meer tijd van een aanvraag om AOW-pensioen. Echter bij een verzoek om een vervroegde uitbetaling zullen we altijd een inkomenstoets moeten doen. Het gaat dan om het inkomen in de maand na de vervroegde ingangsmaand van het AOW-pensioen. En het advies is om ook naar het inkomen na de AOW-leeftijd te kijken. De aanvrager zal hier bewijsstukken voor moeten aanleveren die moeten worden beoordeeld. Dit betekent dat een verzoek om een vervroegde ingangsdatum nooit volledig geautomatiseerd kan worden afgehandeld. In het afgelopen jaar werden ongeveer 55.000 (ongeveer 30% van het totaal aantal) AOW-aanvragen geheel geautomatiseerd afgehandeld. Structureel dus 20% van 55.000 extra aantal handmatige toekenningen. Normtijd hiervoor is 10 minuten. Daarnaast kost de inkomenstoets voor alle aanvragen ongeveer 20 minuten extra.

- De aanname is dat 20% van de klanten gebruik gaat maken van de mogelijkheid tot vervroeging. We zullen wat meer aanvragen ontvangen. Een deel van de aanvragen zal moeten worden afgewezen omdat bijvoorbeeld niet is voldaan aan de eis dat er voldoende structureel inkomen moet zijn. We gaan uit van 5 %. Ongeveer 10% van de afgewezen aanvragen zal bezwaar indienen. Daarvan weer 10% zal beroep instellen.

- Aangenomen wordt dat personen die gebruik maken van de mogelijkheid tot vervroeging/uitstel gemiddeld 1,5 keer gebruik maken van de mogelijkheid tot aanpassing van het percentage van het reeds ingegane pensioen. Aanname: 65% van de verzoeken wordt via internet ingediend (komt overeen met percentage aanvragen dat via internet wordt ingediend. Deze verzoeken kunnen volledig geautomatiseerd verwerkt. Voor overige behandeltijd 10 minuten (norm aanvraag AOW NL).

- In de periode tussen het vervroegd ingegane AOW-pensioen en de AOW-leeftijd leiden wijzigingen in de verzekeringspositie tot een aanpassing van de hoogte van de korting op het AOW-pensioen.

Aanname dit gebeurt gemiddeld in 1,5% (op basis van query) van de gevallen. Behandeltijd 10 minuten (norm aanvraag AOW NL).

- Door de mogelijkheid tot vervroeging van de krijgen we in ieder geval tijdelijk een hogere instroom van klanten. Hierdoor zal ook het aantal te verwerken mutaties toenemen. Aanname per jaar
  - 0,4 mutatie licht. Normtijd: 12 minuten
  - 0,01 mutatie zwaar Normtijd: 30 minuten

- Het betreft een nogal complexe wijziging die het nodige vergt van de implementatie. Onderdeel daarvan is een opleiding van de medewerkers. Geschat wordt dat hiermee voor alle medewerkers van de locaties een hele dag gemoeid is. Het ontwikkelen en geven van de opleiding kost naar schatting 2474 uur.

Structurele uitvoeringskosten

Variant 1: 20% van de AOW-gerechtigden maakt gebruik van de mogelijkheid tot vervroegen van de AOW, 10% maakt gebruik van de mogelijkheid tot uitstel van de AOW (variant Memorie van Toelichting)

Onderbouwing werkzaamheden	Uur tarief	2016		2017		2018		2019		2020		2021 e.v.	
Afhandelen informatieverzoeken en aanvragen	65	97961	€ 6.367.442	43175	€ 2.806.369	37287	€ 2.423.623	33935	€ 2.205.743	32678	€ 2.124.038	33935	€ 2.205.743
Afhandelen mutaties hoogste deeltijd AOW, verzekeringspostitie	65		0	2144	€ 139.360	2227	€ 144.760	2219	€ 144.238	2187	€ 142.147	2171	141.102
Afhandeling extra mutaties	65		0	9112	€ 592.280	9465	€ 615.231	9431	€ 613.010	9294	€ 604.126	9226	599.684
Mindering aanvragen door vervroeging ingangsdatum	65		0	-11740	- € 763.100	-11740	- € 763.100	-11740	- € 763.100	-11740	- € 763.100	-11740	-763.100
Afhandeling beroepszaken	60	551	€ 33.044	-590	- € 35.424	0	0	0	0	0	0	241	14.472
Bezwaarzaken	65	2754	€ 178.991	-2952	- € 191.880	0	0	0	0	0	0	1206	78.390
Onderhoud AOW-systeem	68		0	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000
Overige kosten													
Mailing			€6.253		€6.253		€6.253		€6.253		€6.253		€6.253
Totaal uren en kosten		**101.265**	**€ 6.585.730**	**40.149**	**€ 2.621.857**	**38.239**	**€ 2.494.766**	**34.844**	**€ 2.274.143**	**33.419**	**€ 2.181.463**	**36.038**	**€ 2.350.543**
FTE (1 fte = 1360 uur)		***74,46***[2]		***29,52***		***28,12***		***25,62***		***24,57***		***26,50***	

---

[2] De raming van de uitvoeringskosten gaat uit van bijna75 fte op jaarbasis. Deze dienen echter in één kwartaal te worden ingezet. Dit leidt tot een piek van bijna 300 fte extra inzet gedurende een kwartaal.

Variant 2: 40% van de AOW-gerechtigden maakt gebruik van de mogelijkheid tot vervroegen van de AOW, 10% maakt gebruik van de mogelijkheid tot uitstel van de AOW

Onderbouwing werkzaamheden	Uur tarief	2016		2017		2018		2019		2020		2021 e.v.	
Afhandelen informatieverzoeken en aanvragen	65	158234	€10.285.197	85561	€ 5.561.472	67036	€ 4.357.308	60332	€ 3.921.548	57818	€ 3.758.138	60332	€ 3.921.548
Afhandelen mutaties hoogste deeltijd AOW, verzekeringspostitie	65		0	4368	€ 283.946	4599	€ 298.927	4631	€ 301.018	4599	€ 298.927	4583	€ 297.882
Afhandeling extra mutaties	65		0	18566	€ 1.206.771	19545	€ 1.270.441	19682	€ 1.279.325	19545	€ 1.270.441	19477	€ 1.265.999
Mindering aanvragen door vervroeging ingangsdatum	65		0	-23480	- € 1.526.200	-23480	- € 1.526.200	-23480	- € 1.526.200	-23480	- € 1.526.200	-23480	-€ 1.526.200
Afhandeling beroepszaken	60	1101	€ 66.089	-432	- € 25.920	0	0	0	0	0	0	482	€ 28.944
Bezwaarzaken	65	5507	€ 357.981	-2160	- € 140.400	0	0	0	0	0	0	2412	€ 156.780
Onderhoud AOW-systeem	68		0	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000	1000	€ 68.000
Overige kosten													
Mailing			€6.253		€6.253		€6.253		€6.253		€6.253		€6.253
Totaal uren en kosten		**164843**	**€ 10.715.519**	**83423**	**€ 5.433.921**	**68700**	**€ 4.474.728**	**62164**	**€ 4.049.943**	**59482**	**€ 3.875.558**	**64806**	**€ 4.219.205**
FTE (1 fte = 1360 uur)		*121,21*[3]		*61,34*		*50,51*		*45,71*		*43,74*		*47,65*	

[3] De raming van de uitvoeringskosten gaat uit van 121 fte op jaarbasis. Deze dienen echter in één kwartaal te worden ingezet. Dit leidt tot een piek van bijna 500 fte extra inzet gedurende een kwartaal.